

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף י"ח
הלכות נטילת ידיים שחרית א-ב

מכון

הליכות נועם

halicot.noam@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' **0527111070**

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

ליקוטי הלכות או"ח דף י"ח הל' נטילת ידיים א-ב

הלכות נטילת ידיים שחרית הלכה א

בְּשִׁיקוּם יְטוּל יָדָיו וְכו', עֵין בַּמְאֵמַר הַמְתַּחֵיל, וּבַיּוֹם הַבְּבוּרִים בְּסִימָן נ"ו כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּחֵינַת מַלְכוּת וְכו', עֵין שָׁם:

כִּי בְּלִילָה הַמְּלָכוֹת בְּגִלּוֹת, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַמְּלָכוֹת עַל-יְדֵי אַרְיֻכוֹת יָמִים, הֵינּוּ בְּחֵינַת דַּעַת, בְּחֵינַת חֲסָדִים וּבְלִילָה דֵינִים מִתְגַּבְּרִין וְעַל-כֵּן אִזְ הַסְּתֵרֶת הַדַּעַת וְעַל-כֵּן הַמְּלָכוֹת נִתְקַטְנָה אִזְ וְיִוָּרְדַת בֵּין הַתַּחְתּוֹנִים, כִּי עֵקֶר הַדַּעַת מְקַבְּלִין מֵהַיָּדִים בְּבְחֵינַת מַחְלָקַת לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּבְחֵינַת (אֵיכָה ג) נִשְׁאָ לִבְבָּנוּ אֵל כַּפַּיִם וְכו' וּבְלִילָה אֵין רוּחַ הַדּוֹפֵק מִנִּשְׁבַּב כָּל כּוֹף וְתִנּוּעַת הָאֲבָרִים כְּבָרִים בְּלִילָה וּמִחֲמַת זֶה מִתְגַּבֵּר אִזְ הָעֲצָבוֹת רוּחַ, בְּבְחֵינַת (תְּהִלִּים ל) בְּעָרֵב יֵלִין בְּכִי. וְעֵקֶר הַהֲתַגַּבְּרוֹת הוּא עַל הַיָּדִים, כַּמְבָּאָר שֶׁם בְּחֵינַת עֲצָבוֹן יָדִים וְכו' וְעַל-כֵּן בְּבִקְרָא שְׂאֵז מִתְחַדֵּשׁ הַרוּחַ וְחוֹזְרִין וְנִבְרָאִין כָּל הָאֲבָרִים וְאִזְ נִתְבַּטַּל הָעֲצָבוֹת רוּחַ בְּבְחֵינַת (שֵׁם) וְלִבְקָר רָנָה וְחוֹזֵר רוּחַ הַדּוֹפֵק לִילָף כְּסֹדֵר בְּכָל הָאֲבָרִים וְהַעֲקָר בְּהַיָּדִים, עַל-כֵּן צְרִיף לְטַהַר אֶת הַיָּדִים דִּקְא, כִּי שָׁם הַתְּגַבֵּר בְּיוֹתֵר הָעֲצָבוֹת רוּחַ כַּנֶּ"ל וְכֵן לְהַפֵּךְ עֲתָה נִמְשָׁךְ לְשֵׁם הַקְּדוּשָׁה בְּיוֹתֵר, עַל-כֵּן צְרִיף לְקַדְּשֵׁם וּלְטַהַרְם. וְהַטְּהָרָה הוּא בְּמִים, שֶׁהֵם בְּחֵינַת חֲסָדִים בְּחֵינַת דַּעַת, וְאִזְ עַל-יְדֵי זֶה יִכּוֹל לִבְנוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת, כִּי עֵקֶר בְּנִין הַמְּלָכוֹת מֵהַיָּדִים בְּבְחֵינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׂמָאֵלוּ תַּחַת לְרֵאשִׁי וַיִּמְיְנוּ וְכו', הֵינּוּ עַל-יְדֵי רוּחַ הַדּוֹפֵק שֶׁבִּלְבַב שְׂנַמְשָׁךְ אֶל הַיָּדִים עַד שִׁיכּוּלִים לְנִשְׂאֵם אֵל הַשָּׁמַיִם וּמִשָּׁם מְקַבְּלִין דְּבוּרִים בְּבְחֵינַת מַחְלָקַת לְשֵׁם שָׁמַיִם כַּנֶּ"ל, שְׂזָה בְּחֵינַת הַדַּעַת שֶׁעֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַמְּלָכוֹת עַל-יְדֵי זֶה כַּנֶּ"ל.

נִתְחַיֵּל לְרֵאוֹת הַלְשׁוֹנוֹת שֶׁר' נֶתַן מְבִיא הַמוֹשְׁרָשִׁים עַל הַיְסוּדוֹת הַמוֹזְכָּרִים בְּסִי' נ"ו.

בְּלִילָה הַמְּלָכוֹת בְּגִלּוֹת, וְעֵיקֶר שְׁלֵמוֹת הַמְּלָכוֹת הוּא אַרְיֻכוֹת יָמִים, מִזֶּה עֵינֵן אַרְיֻכוֹת יָמִים, דַּעַת וְחֲסָדִים. בְּלִילָה הַמְּלָכוֹת בְּקִטְנוֹת וְיִוָּרְדַת בְּעוֹלְמוֹת הַתַּחְתּוֹנִים, מִזֶּה הַלְשׁוֹנוֹת שֶׁל הַמְּקוֹבָלִים הָאֵלֶּה, וְגַם מִזֶּה עֵינֵן מַחְלֻקַת לְשֵׁם שָׁמַיִם שְׂזָהוּ הַדַּעַת הַכִּי גְדוֹל. וּמִזֶּה עֵינֵן הַדּוֹפֵק שֶׁבְּלִילָה מִתְגַּבֵּר הָעֲצָבוֹן יָדִים, וּבְבִקְרָא מִתְחַדֵּשִׁים.

כַּשְׂאִין רְגִילִים בְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁל מֵהֲרַנֶּ"ת, מִסְתַּכְלִים עַל זֶה כִּאִילוֹ הַזְכִּיר לְשׁוֹנוֹת מִפְּלִיאִים שְׂאִין שִׁיכּוּם לָנוּ, וְלָכֵן הוּא מִפְּסִיד אֶת הַמִּתְיָקוֹת שִׁישׁ בְּכָל הַלְכָה מִלְּקוּטֵי הַלְכוֹת.

לָכֵן נִתְבוֹנֵן תַּחִּילָה בְּלִשׁוֹן רִבִּיה"ק בְּסִי' נ"ו

לְכָל אֶחָד יֵשׁ מַלְכוּת, אִם מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְעֲצָמוֹ, הוּא מְלָא יְסוּרִים, וְאִם מִשְׁתַּמֵּשׁ לְכַבּוֹד ה', הוּא מְלָא חַיִּים

כָּלל הַדְּבָר שֶׁלְכָל יְהוּדֵי יֵשׁ בְּחֵינַת מַלְכוּת, אֲנָשִׁים שְׂשׁוּמְעִים בְּקוֹלוֹ, וְאִם הוּא אֲדָם חֲשׁוֹב, יֵשׁ לוֹ עֵינֵן לְנִצָּח וְלַהוּצִיא לְפִעוֹל כַּמָּה דְּבָרִים. יֵשׁ מַלְכוּת דְּקִדּוּשָׁה שְׂאֲדָם יֵשׁ לוֹ אַחֲרִיתוֹת לְהַמְשִׁיךְ יִהְיוּ לְלַמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשׁוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקִיִּים מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּבִנְיָו וּבְחַבְרָיו, זֶהוּ מַלְכוּת דְּקִדּוּשָׁה. זֶהוּ דְּבַר אֲמִיתִי, זֶה נוֹתֵן לְאֲדָם חַיִּים מִמֶּשׁ. אֵךְ יֵשׁ מַלְכוּת

עצמית שאדם לוקח לעצמו, אזי חי חיים קשים, כי תמיד הוא מוכרח לנצח, ויש לו רמיונות כאלה שהוא איש מלחמה וחייב להיות כמו שהוא רוצה. כל מיני דרגות של רמיונות, וכל החיים עוברים על בחי' מלכות של כבוד וכסף, נעיבך. והוא מלא עגמת נפש וכעס וצרות. הקדושה נסתרת ממנו לגמרי, זה עיקר הירידה שצריך לתקן.

לכן צריך אדם בכל פעם, לדעת איך למשול על הכעס, להוכיח ולצעוק כשצריך לצעוק לשם שמים, היינו להשתמש עם זה לשם שמים, ועיקר בחי' מלכות למשול על עצמו, וזהו עיקר בחי' מלכות דקדושה.

איך נזכה לחיות בבחינת מלכות, אומר רבינו שצריך להמשיך חיות אל המלכות, וכמ"ש רבי אלימלך 'למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו כל הימים'. אריכות ימים הוא לימוד התורה, כל שבוע לומדים פרשת השבוע, משניות גמ' והלכה וספרי רבינו יחד עם התבודדות, זה מה שממשיך לאדם דעת שיוכל לשלוט על מלכות שלו, זהו כח של לימוד התורה. בגבול ששייך לו יום אחרי יום, וככה חי חיים ארוכים, שלא צריך כלום

ב' דרגות של הסתרה, ובשתיים נמצא השי"ת

כשאין לימוד התורה שלו כראוי, כי הוא נפל להסתרה שבתוך הסתרה, אזי הוא בחי' מלחמת עמלק, בחי' אסתר שנתפסה בבית אחשוורש. ונעשה הסתרה. היינו שנרמה לו על מצוה שאינה חשובה כ"כ, ונרמה לו שמעבירה יכול להרוויח משהו, זהו בחי' הסתרה. שנסתר ממנו שכר ועונש ומתיקות היהדות הכשרה. זהו הסתרה אחת. אין לו דעת וחיות. כי כואב לו כל היום הבית והפרנסה, המלכות קוברת אותו.

דעת פירושו שה' נמצא בכל דבר, ויש נחת רוח בכל רגע, הסתרה שעסוק בחכמות ובעיות וצער שלו, שוכח את ה'. ויש הסתרה שלא יודע מה זה אמונה זכה וברורה, חי עם ה'. הסתרה שבתוך הסתרה שלא יודע כלל שהוא צריך את זה. וכן יש מה שעובר בגשמיות ולא יודע מה נעשה איתו

אך יש הסתרה שבתוך הסתרה, שאינו יודע כלל מה נעשה איתו. רבינו מלמד אותנו לחיות עם השי"ת, הדבר הזה באמת מוסתר מהעולם הסתרה שבתוך הסתרה, אדם לא חושב שהוא צריך להחיות מלכות דקדושה, רק עסוק עם כסף וכבוד, רבינו מלמד שנפילת המלכות הוא לאסוף ממון, בחי' המן עמלק, וכן ענייני כבוד, זהו נפילת המלכות.

ההסתרה שבתוך הסתרה היינו שאינו יודע שיש נפילה כזאת. או שנעשה עם אדם דברים ונופל להסתרות קשות, ירידות ונפילות, קשה לו לצעוק לה' ולחזור לנשמתו. זהו מצב של גלות מצרים.

היציאה מההסתרה הוא ע"י בחי' מרדכי, כי בחי' החירות ואריכות ימים להחיות למלכות הוא בחי' מרדכי, מרדכי הוא ההמשך של משה רבינו, מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים, לדעת את שלום אסתר. ג' בחי' נשים, שנשו וקפצו מקומו של עולם, או לשון שכחה, לשון חולשה. לדעת את שלום אסתר, לחזק אותו שיוכל לשוב. 'מ"ה יעשה בה',

להחזיר בה חיות מ"ה החדש, כשאדם ממשיך על עצמו עצות הצדיקים, יוכל להחיות המלכות באופן של חסדים.

רבינו אומר שבתוך זה יש תורה עמוקה, שאין הסתרה כלל, זהו טעם הצדיקים, טעם הבעש"ט, טעם רבינו, ואתה כבר מבין את כל מה שנעשה איתך, ואח"כ אתה מוצא עוד סתרי תורה מה שר' נתן מלביש לנו. שיוכל לחיות עם התעוררות של מי הרעת.

בהמשך המאמר רבינו מגלה ששבועות הוא דעת גדול, בחי' המקוה של שבועות, דעת גדול ורחמים גדולים מאד מאד, בחי' יציאת מצרים. כי ביציאת מצרים הוא ההתחלה. לפני יציאת מצרים האדם הוא אלם, אח"כ יוצא, אלא שיש לו סתירה, צדיק ורע לו מש"ה הוא ר"ת מחלוקת שמאי הלל, כשיש לאדם דעת הוא רואה את האמונה, מחלוקת בין רוחניות לגשמיות, גם שניהם אמיתים, זהו הרעת הגדול בלי הרעת יש קושיות שלא מבינים איך הכל הלך ביחד, בחי' מחלוקת שמאי הלל, כשיש בחי' דעת של מצה, מחלוקת שמאי הלל, שהשלימות של זה הרעת הוא קבלת התורה בשבועות. שהוא מקוה חסד גדול מאד, כשיש דעת נמשך פרנסה בנקל ממש. ויש דרגות של עליה מדעת לרעת, מפסח לשבועות, עי"ז יש לו חיות, הפוך מהמן שרוצה כסף וכבוד

וזוהו ענין הרמת הידיים, כשיש לאדם מעצור בהילוך הרם, הוא מתעפש, כך כשנופל על אדם עצבות, ממש מעופש, נפל לעשיה דעשיה, ל"ט מלאכות של ימות החול, וצריך להתרומם ע"י הרמת הידיים.

ע"כ כלליות המאמר כדי שנוכל להבין דברי ר' נתן בהלכה זאת.

מלכות דקדושה יורדת בכל לילה לברר בירורים, ומתגבר עצבון ידיים

מה שהזכיר שבליילה המלכות בגלות, כי בלילה הוא זמן שהמלכות יורדת לברר בירורים, יורדת לעולם התחתון, וצריך להעלות את הידיים אל הרעת, להרים את המוח, שכך מקבלים דעת גדול, מחלוקת לשם שמים, כי בלילה יושנים ואין דעת. יש הסתרה על הרעת הגדול הזה ומתגבר עצבות רוח ועצבון ידיים, והאדם נופל חזרה לכבוד, אני ככה ואני ככה, עגמת נפש כזה שאף אחד לא יודע מזה.

ובזה מפרש ר' נתן שזהו קימת הבוקר, חסד חרש, שמחה ורינה לתוך האמונה שאז מחיה את המלכות, ויוצא ממלכות שלו, וחוזר למלכות שמים, להחזיר רוח הדופק בידיים כראוי, וממשיך מימי החסד בנטילת ידיים, אור מ"ה, לגלות ההסתרה ולהתחיל מחדש.

טעם לנטילת ידיים ב' פעמים, אחד קודם שנפנה להבין ששייך להטהר ואחד אחריו להגדיל דעתו

וְזֶה פְּרוּשׁ (ברכות טו), כָּל הַנִּפְנָה וְנוֹטֵל יָדָיו וּמְנִיחַ תְּפִלִּין וְקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע כְּאִלוּ קָבַל עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם שְׁלֵמָה, כִּי עָקַר שְׁלֵמוֹת הַמַּלְכוּת עַל-יְדֵי שְׁמִכְנִיעַיִן אֶת הָרַע וְהַקְּלָפוֹת הַנִּצְחָזִין בְּקִדּוּשָׁה הֵינּוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַמַּלְכוּת רַק לְקִדּוּשָׁה, וְזֶה שֶׁכָּתַב רַבְנֵנוּ שֶׁשְׁהַעֲקָר

שְׁלֵמוֹת הַמַּלְכוּת לְהוֹכִיחַ וְלִיָּסֵר אֶת הָעָם כְּרִי לְגַרְשׁ אֶת הָרַע וְהַקְּלָפוֹת לְהוֹצִיא מֵעֲצָמוֹ אֶת הָרָצוֹן לְמַלּוֹךְ וְזֶה בְּחִינַת (מְשַׁלֵּי כַה) הַגּוֹ סִיגִים מִכֶּסֶף וְכוּ' הַגּוֹ רָשָׁע לְפָנַי מִלֶּךְ וְיִכּוֹן בְּחֶסֶד כְּסָאוֹ "בְּחֶסֶד" דִּיקָא. כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד כְּנִלּוֹל וְזֶה שְׁצָרִיכִין לְטַל הַיָּדִים בְּשֵׁתֵי פְעָמִים קֹדֶם הַנְּקִיּוֹת וְאַחַר כֵּן, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְגַרְשׁ אֶת הָרַע כִּי אִם עַל-יְדֵי הַדַּעַת, כְּמִבְאָר שָׁם וְעַל-כֵּן צָרִיךְ קֹדֶם לְטַהֵר אֶת הַיָּדִים כְּרִי לְהַמְשִׁיךְ דַּעַת בְּחִינַת אֲרִיכוּת יָמִים וְעַל-יְדֵי זֶה יִכּוֹלִין לְגַלוֹת הַהִסְתַּרְהָ, לְרַחוּץ מִמָּה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב עַל עֲצָמוֹ וְעַל הַכֶּסֶף וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁלּוֹ בְּעֲמֻמוֹ הֵינּוּ לְגַרְשׁ וּלְבַטֵּל הַקְּלָפוֹת הַמַּעְלִימִין וּמַסְתִּירִין אֶת הַקְּדוּשָׁה וּמִזָּה בְּעֲצָמוֹ נִמְשָׁךְ אֲרִיכוּת יָמִים בְּחִינַת דַּעַת, בְּחִי מִרְכֵי אֹר הַדַּעַת וְהַחִירוֹת כְּמִבְאָר שָׁם וְזֶה בְּחִינַת נְטִילַת יָדִים שְׁנֵית אַחַר כֵּן כְּרִי לְהַמְשִׁיךְ דַּעַת וְאֲרִיכוּת יָמִים זֹכֵךְ עַל-יְדֵי שְׂמִינְיָן וּמִפְּנֵי אֶת הָרַע כְּנִלּוֹל וְאֵז חַי חַיִּים אֲמִיתִיִּים שֶׁמִּמְלִיךְ אֶת ה'.

ובזה מפרש הגמ' כל הנפנה וכו' כאילו קיבל עול מלכות שמים שלימה. מי שיש לו שכל קם בבוקר וחושב אין לו דבר לחפש פה בעולם רק לקבל עול מלכות שמים שלימה, הנה יום חדש, בתחילה נפנה, היינו להפריך העצבות וקטנות של הלילה, להוציא הסיגים מהכסף, שיהיה יום נקי. וליתול דיו בחי' חסד, לכן נוטלים ידיים ב' פעמים, אחד לפני הנקיות היינו לקבל שכל שצריך לנקות הגוף, להבין מה לרחוץ מנפשו. אח"כ מנקה גופו, ונפרד מכל השטויות והקליפות, ואח"כ נוטל ידיו פעם שניה להגדיל הדעת ביותר, שאו ידכם קודש אל המה, שזהו המשכת הרבה מימי הדעת של הצדיקים, ולקבל אור הפנים, להבין מה שה' מרמז לי, ולהריח יראת שמים, לכן לא יגע בחוטמו וכו', רק להבין הדעת הגדול מחלוקת שמאי הלל, אין כבר שום קושיא וסתירה, כי לית אתר פנוי מיניה, ה' נמצא בכל דבר. כל מה שנעשה איתי בבית, ובחוץ, כל דומם צומח חי ומדבר ובעלי בחירה, ה' לברו מנהיג הכל, אין שום דבר חוץ ממנו. כך מתרומם דעתו.

כי בנטילת ידיים הימין ממתיק את השמאל, ועי"ז מרים את עצמו לה', כי צריך לתקן את השמאל מיד על הבוקר ע"י הימין. ואז יכול לדבר דיבור, כמו ביציאת מצרים נתגלה הדעת והדיבור.

וְזֶה בְּחִינַת הַנְּחַת תְּפִלִּין אַחַר כֵּן, כִּי עַל-יְדֵי שְׂמִינְיָן אֶת הַיָּדִים אֵזִי יִכּוֹלִין לְנַשְׂאֵם בְּבְחִינַת (דברים לב) כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יְדֵי, בְּחִינַת (תהלים קלד) שְׂאוּ יְרֵיכֶם קִדְשׁ וְנִמְשָׁךְ מֵהַיָּדִים דַּעַת לְתוֹךְ הַמַּחֲוִין כְּנִלּוֹל. וְנִעְשָׂה מִזָּה בְּחִינַת תְּפִלִּין, שֶׁהֵם מַחֲוִין וְהֵם בְּחִינַת חַיִּים וְאֲרִיכוּת יָמִים כְּמוֹ שְׂאִמְרוֹ רְבוּתֵינוּ וְזָכוֹנָם לְבָרְכָה (מנחות מד), הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין, זֹכֵךְ לְחַיִּים וְזֶה פְּרוּשׁ (שם כד), "מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְיִי יִקּוּם בְּמִקּוֹם קִדְשׁוֹ", הֵינּוּ מִי יִכּוֹל לְזַכּוֹת לְדַעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַר ה' וּמִקּוֹם קִדְשׁוֹ, הֵינּוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת (שם) נְקִי כְּפָיִם וְכַר לְבָב, כִּי עַל-יְדֵי כֵּן לְבָב הוּא נְקִי כְּפָיִם, בְּחִינַת (איכה ג) נִשְׂא לְבַבְנוּ אֶל כְּפָיִם הַכֵּל תְּלוּי בְּמַה שֶׁמֵּרִים אֶת עֲצָמוֹ מֵהַעֲצָבוֹת, וְאִח"כ עוֹלָה לְדַעַת אֲמִיתִית אִיךְ לְדַעַת מֵהַשִּׁי"ת שֶׁהוּא אֲמִיתֵת הָאֲמִתּוֹת וְעַל-יְדֵי זֶה יִכּוֹל לְעֲלוֹת בְּהַר ה' לְזַכּוֹת לְדַעַת, בְּחִינַת (דברים לב) כִּי אֶשָּׂא אֶל שָׁמַיִם יְדֵי, בְּחִינַת מַחְלֶקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם כְּנִלּוֹל וְזֶה בְּחִינַת חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֲרָת, שְׁעוֹלָה וְנִעְשָׂה מִמֶּנּוּ חֲכָמָה בִּינָה דַּעַת.

וזהו 'מניח תפילין', היינו שהמוחין חוזרים, כי עד עתה היה הדעת בבחי' אמונה, גישמאק של הרגשה בתפילה, רבינו מלמד איך להאיר הדעת באמונה, וזה מוליד הדעת מחדש. וזהו בחי' תפילין, ר' נתן מזכיר בזה ענין פנימי שהחג"ת עולה להיות חב"ד. והוא ע"י נשא אלבבינו אל כפיים, להחזיר ולהרים המוחין, עד שבאים לקרוא שמע. וכל זה התגלות ההסתרה, כי אומר ה' אחד, לית אתר פנוי מיניה, ה' לברו נמצא בכל. ואמרו חז"ל להאריך בר' דאח"ד ואמרו חז"ל שלומדים זאת מפסוק למען יאריך ימים על ממלכתו.

ומכוון למסור נפשו באח"ד, לעזוב הכל ולמסור עצמו להשי"ת, ואזי מקבל את התורה. ואמרו חז"ל 'כאילו טבל', הוא בחי' המקוה של שבועות.

וזה שכתוב בשלחן ערוך (אורח חיים סימן ד' סעיף ג') שְׁאֶסֹר לִגְעַת קָרִים הַנְּטִילָה אֶל הַפֶּה וְהַחֹטֵם וְהָעֵינַיִם וְהָאָזְנַיִם, שֶׁהֵם בְּחֵינַת שְׁבַעַת הַנְּרוֹת הַמְּקַבְּלִין אוֹר הַפְּנִימִים, הֵינּוּ הַשֶּׁכֶל. וְהַמְּקַבְּלָה הוּא מֵהֵיכָל וּכְשֶׁהֵיכָל טְמֵאוֹת יִכּוּלִין לִקְבֹּל לְהַפְּךָ ח"ו, מֵאַחַר שֶׁקְּבַלְתֶּם מֵהֵיכָל כַּנֶּ"ל וְאַחַר כֵּן קוֹרִין קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא קְבַלַת עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם שְׂזוּכִין עַל-יְדֵי מַה שֶּׁנִּפְנָה וְנִטַּל יְדָיו וְהֵנִיחַ תְּפִלִּין כַּנֶּ"ל וְזֶה בְּחֵינַת הַתְּגַלּוֹת הַהֶסְתֵּרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב, "ה' אֶלְקֵינוּ ה' אֶחָד" שֶׁאֵפְלוּ בְּכָל הַהֶסְתֵּרוֹת כֻּלָּם מְקַבְּלִין חַיּוֹת מִמֶּנּוּ וְלִית אֶתֶר פְּנוּי מִיְנֵיהֶם עַכְשָׁיו יוֹדְעִים מַה זֶה קְרִיאַת שְׁמַע.

וזה שכתוב בזהר הקדוש (עקב דף רעג) וְצָרִיד לֵארוּכָא בְר' דְאַחַד, הַה"ד (רברים י"ז), "לְמַעַן יֵאָרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ". הֵינּוּ כַּנֶּ"ל שֶׁעֵקֶר קְרִיאַת שְׁמַע שְׁהוּא ד' דְאַחַד הוּא בְּחֵינַת הַמְּשַׁכֵּת אַרְיכוֹת יָמִים שְׁהוּא הַדְּעַת לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת הִרִי שְׁעִיקֶר כּוֹנֵת ה' אֶחָד, לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ לְצֵאת מֵהַמְּלָכוֹת שֶׁל עֲצָמוֹ וְלַחְזוֹר לְמַלְכוּת ה' וְלִהְיוֹת שֶׁיֵּשֶׁר אַרְיכוֹת יָמִים מוֹחִין חֲדָשִׁים וְדַעַת חֲדָשׁ לְתוֹךְ הַמְּלָכוֹת הַזֶּה.

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות טו), כָּל הַנִּפְנָה וְנִטַּל יְדָיו וּמִנִּיחַ תְּפִלִּין וְקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּאֵלּוֹ קָבַל עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם שְׁלֵמָה כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחֵינַת שְׁלֵמוֹת הַמְּלָכוֹת כַּנֶּ"ל הַעִיקֶר שֶׁיֵּצֵא מֵהַמְּלָכוֹת שְׁלוֹ, שֶׁשֶׁם עֲצָבוֹן יְדִיִּים, וְשֵׁם ב' בְּחֵינַת הַהֶסְתֵּרָה, כִּכָּה מִתְחִלִּים אֶת הַיּוֹם, לְרַעַת שֶׁה' תְּמִיר אִתִּי וְאַצְלִי, זֶה נוֹתֵן חֵירוֹת וְחַיִּים טוֹבִים וְאַמִּיתִיִּים.

וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה ומסקו שם, שְׁנַחֲשֵׁב גַם כֵּן בְּאֵלּוֹ טַבֵּל, כִּי זֶה בְּחֵינַת טְבִילָה בְּחֵינַת מְקוּהָ, בְּחֵינַת דְּעַת עֲלִיּוֹן וְחֹסְדִים גְּדוּלִים, שֶׁזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַמְּלָכוֹת כַּנֶּ"ל, כְּמִבְּאֵר שֵׁם, עֵין שֵׁם, עֵין הֵיטֵב בְּהַתּוֹרָה "וּבֵיּוֹם הַכַּפּוּרִים" הַנֶּ"ל וְתֵבִין הַדְּבָרִים, כִּי כָּל זֶה נִכְתָּב בְּקִצּוֹר וְאִי אֶפְשֶׁר לְהֵבִין הֵיטֵב הַדְּבָרִים כִּי אִם אַחַר הָעֵינִן בְּהַתּוֹרָה הַנֶּ"ל:

ככל יום אנו טובלים במקוה, כדי לחזור לזה הדעת שבאותו היום, שהכל נכלל במקוה הגדול של שבועות.

כללים חשובים בסדר לימוד הספר הקדוש ליקוטי הלכות

למדנו קיצור ההלכה, וראינו שר' נתן לא הרחיב להזכיר כלל המאמר שם, ולכן כדאי להרחיב בזה, כי זאת למודעי שכל מאמר של רבינו יש בו עמקות ואריכות מאד גדולה, בשעה שלומדים תורה עם חברים וכדו', זוכים להוציא משם עצות, לתוך כל מה שעובר

על אדם, בכל מאמר יש כעשר הגדרות יסודיות לחיים, שבזה כלול כל ההילוך שנעשה למעשה. ובתוך דבריו יש עוד עניינים עמוקים להבין, ר' נתן נותן לנו את התמצית של התורה, ונותן לנו מתנה לאנשים פשוטים כמונו שתמיד תזכור דבר אחד. מה שבאמת נוגע לחיים שלך.

למשל למדנו לעיל הל' השבמת הבוקר ה"ה שכל עיקר הנושא היה שיר שיתער לעתיד, השגחה ונפלאות, והנה כאן אנו לומדים הלכה זאת על סי' נ"ו, וזכינו להבין קצת שר' נתן מדבר כאן משהו, עד היכן הדברים מגיעים שכל יום צריך לעלות לאור הדעת שזהו עיקר אור בעש"ט והצדיקים, ואם לא, הרי הוא נופל להסתרה שבתוך הסתרה, שאין יודע כלל שיש כזה דבר. והנה במה שהצדיקים נותנים דעת הרי הם ממתיקים דינים, ומלמדים איך להסתכל בשכל שבכל דבר. ר' נתן מאריך בהמשך לזכור שהעיקר זה הדעת שה' אלקיני ה' אחר, אין הסתרה כלל. ומזה יקח לנפשו חיים ארוכים וטובים, שכל מה שנעשה איתי לגבי הבריאות ולגבי הפרנסה ולגבי עסק עם אנשים, הכל ממנו יתברך, זהו הדעת האמיתי שה' נמצא בכל הסתרה. וגם שם נמצא השי"ת. זהו הדעת האמיתי.

ר' נתן הוציא מכל תורה את התמצית לחיות עם השי"ת כאן ועכשיו

וכן נשים לב בהלכה השניה, הל' נט"י ה"ב תורה ר"ג, גם שם מאריך בענין הדעת, לכאן מי שלא מבין מה שמדובר, והוא נמצא בהסתרה שבתוך הסתרה, מתקשה להתחבר לדבריו, כאילו חוזר על עצמו, דעת דעת דעת, כי בכל הספר לקוטי הלכות נותן לנו כמו שלחן ערוך להבין מה ששייך לנפשינו מתוך דברי רבינו. עיקר ענין רבינו זה לחיות עם הרבונו של עולם. להזכר תמיד שה' מחדש מעשה בראשית. והבית מלא חסדים, ומה שעובר קשה, ברוחני ובגשמי, להתפלל, ולזכור שה' לבדו נמצא, כך האדם חי עם ה'.

וכך כל מצוה הוא ענין אחר לגמרי, עם דביקות בהשי"ת, ככה ראינו אצל אנ"ש שהיו חיים ככה. כ"ש בעניינים פרטיים שבאור הבעש"ט, הרי לקוטי הלכות הוא לבוש לאור הבעש"ט בתכלית השלימות, באופן שיכולים לחיות עם זה. כך חיו אנ"ש היו דבוקים בהשי"ת, כי ר' נתן לימד אותם מה רבינו רצה בכל תורה ותורה, להיות דבוק מאד מאד בה', וכך באים להתבודדות בבכיה, ושחרית באור גדול. וכך אדם חי חיים אחרים של אמונה ברורה. אפי' כאלה שלא הבינו מדי דברים עמוקים, אבל את זה כולם תפסו, זהו נקודת ענין רבינו, דבר אחד, לחיות עם השי"ת. יש מספיק מערנים ומטעמים רק בידיעה זאת.

הבעש"ט גילה את האמונה בעולם, ולשונו בספה"ק הוא איך להסתכל בשכל, להתרברב בדעת, לבטל דינים, ולעבוד את ה' בכל דבר. ר' נתן מביא לנו את זה בפשטות לעובדא למעשה לחיות עם השי"ת, וגם כשיש נפילות וירידות, רבינו נתן לנו עצה איך לשוב בתשובה.

כי אנו מדברים כאן מדבר שלכאן זה שייך לצדיקים, ויש על זה הסתרה שבתוך הסתרה, אך רבינו בא להוליך אותנו בדרך אמת, שכל אחד מאיתנו יתחיל בזה בכל יום מחדש,

לקבל עול מלכות שמים שלימה, ולחיות באור הדעת וחיים טובים אמיתיים.

כשמתגברת ההסתרה אין מבינים מדוע ר' נתן חוזר כ"כ הרבה פעמים דעת דעת

אלא שיש הסתרה שבתוך הסתרה שאין מבינים שכל התכלית הוא דעת. הן אמת שיש גם ענין שבירת התאוות, ועוד הרבה עבודות, אך הכל בא ע"י הדעת. ר' נתן נותן לנו את המתנה הזאת להגדיל הדעת.

בכל מאמר מגלה לנו כלליות תמצית המאמר, ומביא לנו את דרך ואופן איך אנו אווזים למעשה בקיום ההלכה הזאת. וכן בכל הלכה והלכה הוא מדבר את התמצית הזו.

והעיקר הוא מסקנת הדבר, לכן נרמזה לנו שזה אותו הדבר. כשנתבונן בג' הלכות אלה, נראה עד היכן עד היכן ר' נתן מחיה אותנו, כי בג' אלו ההלכות ר' נתן רוצה שיהיה לנו אמונה זכה וברורה, אמונה חיה, אמונה היא הדעת, שאני יודע את האמת באופן שזה מחיה ומשנה אותי. בהלכה השניה מכניס בנו אמונת חידוש העולם, שזהו תכלית הדעת, וכן בהלכה השלישית מראה לנו איך להמשיך הדעת כמו שיאיר לעתיד. שלושתם הוא דבר אחד, להיות דבוק ברבונו של עולם. אלא שבכל הלכה יש כלים ודרכים איך לזכות לזה.

ובכל זה ר' נתן מלמד אותנו איך ללכת לישון, איך לשבר את השינה ואיך לקום בבוקר, איך לצאת מעצבות, לרחוץ עצמינו מעצבות, לפנות מעצמינו את הטומאה הזאת, לקום ולהמשיך חסד גדול, לצאת מההסתרה ולהמשיך ממרכזי. ובתפילין הארת המוחין שהוא אור האמת שמחיה את האמונה. וכן לחיות עם השגחה פרטית בתפילה וכו'.

זהו ליקוטי הלכות שנותן לכל אחד שפע משורש פנימיות התורה לתוך המצב שלך.

לפעמים ר' נתן מזכיר לשון שרבינו לא הזכיר, למשל נושא המזבן ע"פ דרכי הקבלה של האריז"ל, ר' נתן מזכיר לפעמים לשונות כאלה. נקודה אחת שבתוך התורות. אז רואים באיזה עין ראה מהרנ"ת את התורה הזאת. כשנשים לב היטב. מה שנעשה מכל הלכה והלכה, אדם מגיע עם הליקוטי הלכות לשורה התחתונה למעשה, לחיות עם השי"ת.

נכון שכשחיים עם תורה תקופה ולומדים אותה באריכות, נכנסים יותר בפרטי אותו המאמר, ואין מסתפקים עם כלליות הדבר, תפילות, התבודדות, לימודי התורה, התחזקות. זה מה שרבינו רצה שיהיה עם הנפש שלנו.

הנה למדנו כבר כמה הלכות, ניקח את הלבושים של ר' נתן שמסביר לנו מהות הדבר, ובכל מאמר מראה לנו איך בזה המאמר מונח ענין ששייך לנו כעת לעובדא למעשה, הגם שבלשון פנימי יש כמה מאמרים שעניינם אחד, אך כל תורה הוא עולם אחר וענין אחר הגם שבלבוש פנימי יכולים להשוות הדבר.

אלו הם יסודות הנצרכים לדעת בסדר לימוד ספרי רבינו.

הלכות נטילת ידיים שחרית הלכה ב

ענין נטילת ידיים בשחרית בעת שמתעורר משינתו על פי מה שאמר רבנו ז"ל בסימן רנ על שאלת ההוא אובי תמיא (ברכות נט) מאי גוהא בשעה שהקדוש ברוך הוא זוכר את בניו שהן שרויין בצער בין האמות אַזי מזריד שני דמעות לים הגדול וקולן נשמע מסוף העולם ועד סופו עין שם.

פי עקר כל היסורים שיש לאדם ח"ו, הוא רק מחסרון הדעת, כי מי שיש לו דעת ויודע שהכל בהשגחה מהשם יתברך אין לו שום יסורים ואינו מרגיש שום צער וכו'.

צדיק שמציל מכל היסורים

בהלכה זאת מגלה ר' נתן מעלת היהודי, שיודע תמיד מהשגחת ה', כמו שנתגלה בס' ר"נ שענין רעידת ארמה הוא שהקב"ה מזריד שני דמעות לים הגדול.

איזה רבי יש לנו, לא אומר לנו תעשה כך וכך, לך לרופא, ותעשה משא ומתן כדי להפרנס, אלא מחזיר אותנו למה שמשה רבינו והבעש"ט רצו שנהיה שם, לזכור מעלת הדעת של ההשגחה, באופן ששייך גם לנו. וזה יסוד גדול שמציל מכל היסורים, כי העולם הרי מלא יסורים, הוא מגלה לנו שהכל תלוי בדעת, מי שיש לו דעת אין לו יסורים, כי הוא מבין שהקב"ה שלח לי איזה דבר לכפרת עוונות, ומתפלל. רבינו אומר שע"ז אינו מרגיש שום צער ושום יסורים. כמ"ש בגמ' דעת קנית מה חסרת.

כפי ההתקרבות לאור דעת הצדיק כך יוצא מנלות וצער

ועקר הצער של ישראל בגלות הוא רק מחמת שנפלו מהדעת כי כשאיך אדם רגיל לחיות עם דעת, נרמה לו שרק כשיהיה לו איזה עליה, אזי יחשוב מדעת, בינתיים אין לי שייכות עם דעת, ולכן חי כמו הגוי השכן בגלות, ונרמה לו שיכולים לחיות כך, זה לא עבירה לא להיות כמו הבעש"ט, ותולין בטבע ובמזל ח"ו, רק לעשות כסף, לעשות רפואות, חי ככה בטבע ומזל. זהו הגלות. כי יהודי צריך לחיות רק ע"י השי"ת עם אמונה ובטחון ודעת. ומחמת זה יש להם צער וזה מחמת שהם שרויין בין העובדי פוכבים ולמדו מהם וכו' ובאמות ישראל הם למעלה מהטבע, רק בשהם חוטאים ח"ו, אַזי וכו' וכשהקב"ה רוצה להושיע את ישראל מגלותם אַזי ממשיך עליהם השגחה מסוף העולם, רבינו מלמד שזה כן בשביל כל אחד ואחד, נכון שצריך לעשות מה שצריך, לאכול לישון ולהתפרנס לפי מה שהשי"ת מנהיג ררכי האנשים, אך יחד עם אור הדעת שרבינו מאיר לנו, כמו שיהיה לעתיד לבא, כשיבא משיח, וכמו שהיה ביציא"מ בדור דעה. פי לעתיד יבטל הטבע לגמרי ולא יהיה רק השגחה לבד, כמו שכתוב (ישעיה נא), "כי השמים בעשן נמלחו וכו'" הינו שיתבטל הטבע ויתבלבל לגמרי סדר המזלות, רק יראו שה' מנהיג את הכל, כל פרח יראו איך השי"ת פותח אותם, וכל מאכל יראו שהטעם שבו הוא השי"ת, ויהיו מלא תודה והודאה, כ"ש מי שמבין יותר עמוק יבין יותר עמוק, העיקר שיהיו מקושרים עם השי"ת, יראו בפירוש שמתפללים וה' עוזר, היום זה מוסתר באופן שאין ה' רוצה שיהיה נס גלוי

רק נס נסתר, כמ"ש הרבי ר' ברוך שלכן עשה ה' שצריך תרופות כדי שיהיה בחירה לומר שהתרופה עזרה ואז כבר התפילה עוזרת כי אינו נס גלוי. **שְׁהוּא עַל פִּי מַעֲרַכֶת הַמְזֻלּוֹת וְכוּ'** ואז נראה שהקב"ה לברו נמצא, והוא עושה ומחדש תמיד מעשה בראשית, ועושה את הכל לבר לבר, ומתחדשים להתפלל וה' עוזר, כן.

כשה' רואה בניו בצער הוא ממשיך שני דמעות היינו שנפתח הארת דעת, הארה מלעתיד לבא, כך נתגלים כל הישועות. הגם שהדבר יהיה לעתיד לבא, אך באמת אין זמן, אותו הקב"ה נמצא גם היום ומנהיג אותנו, זאת ההנהגה נקראת בשם 'לעתיד לבא' והיא מתגלית כבר.

ר' נתן מאד מתאמץ להטעים לנו מהטעם שרבינו רוצה להביא אותנו שנתחיל לחיות עם השי"ת, זה דבר שמפסידים אותו על כלום, וחבל, כי כשחיים בזה האור, יש יראת שמים וגישמאקייט בעבודת ה', ויכול להתפלל ולשפוך כל לבו, והוא תמיד בשמחה וחיות וקדושה, אהה, זה מה שיהודי צריך להיות.

לכן ר' נתן מגלה לנו אמינות מהות האמונה, ובל נשותמם שזה מדרגה מדי גבוהה, כי בהמשך ההלכה ר' נתן ילמד אותנו איך נבא לזה.

וְאִזְ יִהְיוּ יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה וְעַל-כֵּן גַם עָתָה כְּשֶׁהִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוּצָה לְהַפִּיל אֶת הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּלְהַגְבִּיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה, אִזִּי מִמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם הַשְּׂגָחָה מִסּוֹף הָעוֹלָם שְׂאֵז לֹא יִהְיֶה רַק הַשְּׂגָחָה. וְעַל-יְדֵי זֹאת הַהַשְּׂגָחָה נִתְעַלְמִים יִשְׂרָאֵל וְנַעֲשֶׂה וְכוּ', עֵינַי שָׁם כָּל זֶה הֵיטֵב וְזֶהוּ בְּשִׁעָה שְׂזוֹכֵר וְכוּ', עֵינַי שָׁם: וזהו ענין הורדת שני דמעות לים הגדול, שממשיך השגחה מלעתיד.

ר' נתן בהלכה הזאת מגלה לנו מהו ענין ההשגחה, איי ה' יעזור שנזכה לחזור על ההלכה הזאת תמיד, ולחיות איתה. ובהמשך המאמר מביא ענין הפסח והמשכת הדעת שיש בו. איי כמה צריך להתעורר בזה.

שורש האור הגשמי והרוחני הוא רק אור השי"ת לברו

(א) **וְכִשְׁנִסְתַּלַּק הַדַּעַת הַנִּלְ, דְּהֵינּוּ שְׂאִין יוֹדְעִין, ח"ו, שֶׁהַכֵּל מִתְנַהֵג רַק בְּהַשְּׂגָחָה מִהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד וְסוֹבְרִין שֵׁישׁ טַבֵּעַ ח"ו, אִדָּם צָרִיךְ לִשְׁפּוֹט אֶת עֲצָמוֹ, אִיפֹה אֲנִי, הָאִם אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֵּל מִתְנַהֵג רַק בְּהַשְּׂגָחָה לְבַד או חושב שיש טבע ח"ו, יש שאדם מוצא באיזה שיש קצת טבע או הרבה טבע, ובזה נופל לחושך ושינה זה בְּחִינַת שֵׁנָה שֶׁהִיא הַסְתַּלְקוֹת הַדַּעַת, בְּחִינַת לִילָה וְחֹשֶׁךְ, כִּי עֵקֶר הָאֹר יוֹם הוּא בְּחִינַת דַּעַת כְּמוֹבָא, הֵינּוּ כִּי הָאֹר הוּא רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, בְּבִחִינַת (תהלים כז) ה' אֹרֵי וְיִשְׁעֵי, זֶהוּ מִצִּיאוֹת שֶׁל אֹר, בְּהִירוֹת הַדַּעַת, וְכֵן מִצִּיאוֹת אֹר הַיּוֹם, שֶׁה' לֹקַח שִׁפְעַת הַחֹסֵד וּמִגְלַח אֹר הַדַּעַת, בְּלִי זֶה, אִין אֹר, בְּחִינַת (שם קיח) אֵל ה' וַיֹּאֵר לָנוּ וְזֶה עֵקֶר אֹר הַשֵּׁמֶשׁ, שֶׁמֶשׁ זֶה לֹא גַז, אִין יִתְכַן שֶׁלֹּמְעֵלָה קָר וְכֵאֵן לְמַעַלָּה חֵם, הִרִי שׁוֹטֵה חוֹשֵׁב שֶׁזֶה כֵךְ בִּדְרֶךְ הַטַּבֵּעַ, הָאִמַּת הוּא הַשֵּׁמֶשׁ הוּא הַתְּגֻלּוֹת אֹר ה', שִׁפְעַת הַחֹסֵד, בְּחִינַת (שם פד) כִּי שִׁמְשׁ וּמִגֵּן ה' צְבָאוֹת, הֵינּוּ כְּשִׁיּוֹדְעִין שֶׁהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ**

מנהיג העולם בהשגחה לְבַד זה עקר האור, ה' לברו מנהיג הכל, את הרומם את הצומח, את החי את המדבר, את השמש, כל הגוף, כל מה שעובר וכל מה שנעשה עם כל בן אדם, אפי' של בעל בחירה, אפי' של הגזלנים, וכל מה שאדם עושה לו, הכל בהשגחת השי"ת לבר. זהו עיקר האור.

פי עקר האור בכל מקום שנמצא אור כמו אור השמש וכיוצא הוא רק אור השם יתברך, בפְּיֻכּוּל, שְׁמַאִיר לָנוּ כְּנִל זה לא מקום להסברים, אבל זה כנראה החסד העליון שמתלבש בתוך חסד עד שנעשה התגלות של אור. שמחה, חיות, אור בנפש, ואור בגשמי, שניהם זה התגלות השי"ת.

בליכה בזמן חושך, מתגבר קושיות הטבע ונעלם אור האמת

וכשנפלין ח"ו, מזה הדעת בלי רבינו, אין תופסים כלל שנפלו מזה, ותולין בטבע, ח"ו, זה בחינת הסתלקות האור ואזי היא בחינת לילה וחשך ח"ו, וזה בחינת (ישעיה יג) חשך השמש בצאתו וכו', בחינת (יואל ב') שמש וירח קדרו וכו' וכיוצא בפסוקים כאלו וכלן נאמרו על זמן הגלות, הינו פי בגלות נחשב כאלו נחשך אור השמש, פי הגלות נמשל ללילה, כמבאר בפרוש רש"י, הינו פי בעת הגלות שנמשך רק מחמת שתולין בטבע ח"ו, ואזי חשך השמש בצאתו פי תכף כשתולין בטבע ח"ו אזי נסתלק האור מהשמש וכאלו נחשך השמש ממש, פי באמת אין להשמש אור כלל רק מהשם יתברך כנ"ל. ועל-כן הגלות נמשל ללילה וחשך, פי עקר הגלות הוא רק מחמת שתולין בטבע ח"ו, ואזי הוא בחינת לילה וחשך, הסתלקות האור כנ"ל, וזה בחינת שנה הסתלקות הדעת לידע שהכל בהשגחה, שזהו עקר האור וכו' כנ"ל.

כי האמת שגם הירידה לחשכת לילה הוא לצורך הבריורים, והשי"ת נמצא גם בזה, אלא שכשנפול יש לו קושיות מדוע צריך לעשות דברים גשמיים הרי הכל בהשגחה, היא קושיא שאינה קושיא, כי באמת ה' לברו מנהיג, ועם תפילה יכולים לפעול, כשחיים עם זה, זה נקרא לחיות. אם לא, נופלים לקרירות בעבודת ה' ומניעות נפלאות. וזהו ממש כמו שנחשך השמש, גלות הדעת הינו שאין שמש.

וזהו הסדר שבשעת שינה מאבדים את הדעת, וכשקם בבוקר צריך ליטול ידיו, איזה רוח טומאה באה על ידיו, מה עשה שנטמאו ידיו? אלא שסטרא דמסאבא הוא כפירה, כשיושן ואין מאיר בו אור הדעת, שורה על ידיו הכח הזה של ההסתרה, לכן נוטל ידיו להעביר אל אחר, שלא יתלה דברים בטבע. כי המים הם מימי החסד והתגלות הדעת, המשכת החסד של לעתיד לבא, שיהודי יכול לטהר עצמו מזה, ולהיות עבד המלך.

ועל-כן בשעת שנה סטרא דמסאבא שריא על בר נש והעקר על הידים כמו שכתוב בזהר הקדוש (וישב קפד ע"ב), פי עקר הסטרא אחרא, הם בחינת העובדי בוכבים פירוע שיניקתם רק מבחינת כפירות, שזה עקר שרש היצר הרע שנקרא אל אחר כפירות, כמוכא, הינו כשתולין בטבע ח"ו, שמשם עקר יניקת העובדי בוכבים והסטרא אחרא ועל-כן בשעת שנה הסתלקות הדעת כנ"ל. ואז מתגבר ח"ו, בחינת העובדי בוכבים, בחינת תקף הגלות

שנמשל ללילה ושנה שיניקתם מבחינת התגברות הטבע כנ"ל וזהו בחינת סטרא דמסאבא דשריא על בר נש כי מציאות הגויים הם בחוץ, בחיצוניות העולמות, ומשם יש יצר הרע ודמיונות, שזה אוחז באדם שיתלה בטבע ולא יחיה בהשגחה.

עבודת השינה לזרוק את השכל שמקשה קושיות, ולהתחבא אצל האמונה

ועל-כן עקר תקון השנה בקדשה הוא על-ידי אמונה, כמזכיר בדברי רבנו ז"ל (סימן לה), הינו בשעת הסתלקות הדעת, בחינת שנה, דהינו כשרואה אדם שדעתו מבלבל ואינו בשלמות ואינו יכול לידע ולהבין שהכל בהשגחה מהשם יתברך לבר כמו עכשיו בגלות בין העובדי כוכבים שנוקמה ללילה וחשך שמתגברת חכמת הטבע בעולם ח"ו, אזי מחייב כל אחד מישראל להשליך ולסלק דעתו לגמרי כשמתגברים עליו הבלבולים, צריך ומחוייב להשליך ולסלק דעתו, היינו שיאמר לעצמו, 'אני לא רוצה לדעת מזה'. פרנסה רק מה', בריאות רק מה', הגם שאינו יכול לראות את אור המציאות הזה כמו שזוכים בגדלות המוחין, או כמו שזוכים לפעמים בהתבודדות, כרגע לא מאיר כל זה, לכן צריך לסלק דעתו לגמרי ולהתחזק את עצמו באמונה לבר, להאמין באמונה שלמה שהכל בהשגחה לבר ואין שום טבע בעולם כלל וזהו בחינת תקון השנה על-ידי אמונה, הינו בשעת שנה כנ"ל צריכין לכנס לתוך בחינת אמונה בחי' ק"ש שעל המיטה, בידך אפקיד רוחי, שמפקיד נשמתו להכניסה בתוך אמונה לסמך על אמונה לבר מאחר שנסתלק הדעת כמו עכשיו בגלות שאנו צריכין תמיד להתחזק באמונה לבר מאחר שעדין לא נתגלה הדעת בשלמות לידע באמת שהכל בהשגחה, על-כן צריכין לסלק דעתו ולסמך על אמונה לבר בבחינת (תהלים צב) ואמונתך בלילות.

כלל העבודה בשעת שינה הוא להתחבא בתוך אמונה, הגם שאין לו עכשיו אור הדעת הברור, מאמין באמונה פשוטה, לפעמים גם אמונה לא מאירה, אזי צריך לזרוק את השכל, לזכור שכל מה שהראש שלי אומר לי עכשיו זה הכל סיפורי סבתא. האמת הוא אמת, העולם מרמה אותי, לא אכנע. זהו שינה דקדושה.

ומחמת שבפילה בשעת השנה, הסתלקות הדעת מתגברת חכמת הטבע ח"ו, שהוא בחינת חשך כנ"ל, בבחינת (בראשית טו) ותדמה נפלה על אברם והיה אימה חשכה וכו' אברהם אבינו שהיה מלא אמונה, בברית בין הבתרים הראו לו שנפלה עליו תרומה וקטנות הדעת, הוא ראה שנהיה בגלות, ולא נזכה לאמונה כמו שזכה אברהם אבינו ראש למאמינים שהראוהו תקף הגלות, הינו בשעת שנה ותדמה הסתלקות הדעת מתגברין תקף הגליות שיניקתן מבחינת התגברות הטבע כנ"ל וזהו סטרא דמסאבא דשריא על בר נש בשעת שנה כנ"ל, על-כן תכף כשמתעורר משינתו צריך לטל ידיו במים, כי עקר סטרא דמסאבא שריא על ידיו דבר נש, כמו שכתוב בזהר הקדוש (שם), כי הידים הם בחינת שמים-אש ומים יד ימין יד שמאל, בחינת כי אשא אל שמים ידי, כמזכיר בדברי רבנו במקום אחר (בסימן נו). ושם עקר אחיזת הסטרא אחרא, בחינת חכמת הטבע, בחינת ידים, שאדם חושב שיעשה ויפעל ע"י ידיו כי הם תולין במערכת השמים שהוא בחינת ידים. ועל-כן

עקר התגברות הסטרא אחרא בשעת שנה, שהיא בחינת הטבע, הוא בידים דיקא כנ"ל, כי הידים הם כ"ח פרקין כנגד כ"ח אתוון שבמעשה בראשית שבהם נבראו שמים וארץ, בחינת (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים ועל-כן עקר הכנעת הסטרא אחרא, שהם העובדי דעלמא, בחינת חכמת הטבע שמשם התגברותם כנ"ל, עקר הכנעתם הוא רק על-ידי הידים דקדושה פשוטין להרים אותם אל הדעת

הרמת הידיים אל המה, ממשיך דעת להבין אחדות ההצלחה והכשלוך

ר' נתן מבאר ענין הידיים, כי שורש הידיים הוא המשכת השפע, חסדים וגבורות יד ימין ויד שמאל, וזה מתלבש מאד בדרך הנהגת העולם במזלות. ויש שם כ"ח פרקין, כנגד כ"ב אותיות א' עד ת' יחד עם אותיות מנצפך עם אות א' נוסף, אלו הם כ"ח אותיות דמעשה בראשית, דומם צומח חי ומדבר, הכל חי מאלו האותיות. כשמאיר בהם אור מ"ה החדש נמשך הדעת ונתבטל הסתרת הטבע.

וזה מתאחד עם מה שרבינו מזכיר בזה המאמר 'ומרדכי מתהלך וכו' לדעת את שלום אסתר ומ"ה יעשה בה'. כי זהו אור מ"ה החדש שמתגלה בענין נטילת ידיים כשמרימים אותם אל הדעת את הימין ואת השמאל, לדעת שיש דרך של חסד ויש דרך של גבורה, וכשאין דעת הוא מתבלבל בין שניהם, ולא זוכר שה' מנהיג את הכל בגבורה ואין ממי לפחד, לכן צריך להרים את שתי הידיים אל הדעת ובה יוצא מהטבע, ועי"ז מכניעים את ההסתרה.

וזה הדרך לקום בבוקר, מה אני יושן את החיים שלו, הרי השי"ת נמצא ומנהיג הכל, רק להודות על החסדים, וכך מקבל כחות נפלאים לכל היום, להחזיק באמונה הקדושה שתהיה בראוי, ולא ילך בדרך הגויים.

בהלכה זאת ר' נתן מכניס אותנו לנן ערן של אמונה ובטחון, ומראה לנו מהו מציאות הדעת, וצריך ללחום מלחמה גדולה נגד מה שנופלים לטבע, רק לדעת מההשגחה תמיד אמן